

ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΤΟΥ ΜΠΕΣΤ ΣΕΛΕΡ
ΜΟΝΤΕΣΣΟΡΙ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΕ ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΠΑΙΔΙ

SIMONE DAVIES & JUNNIFA UZODIKE

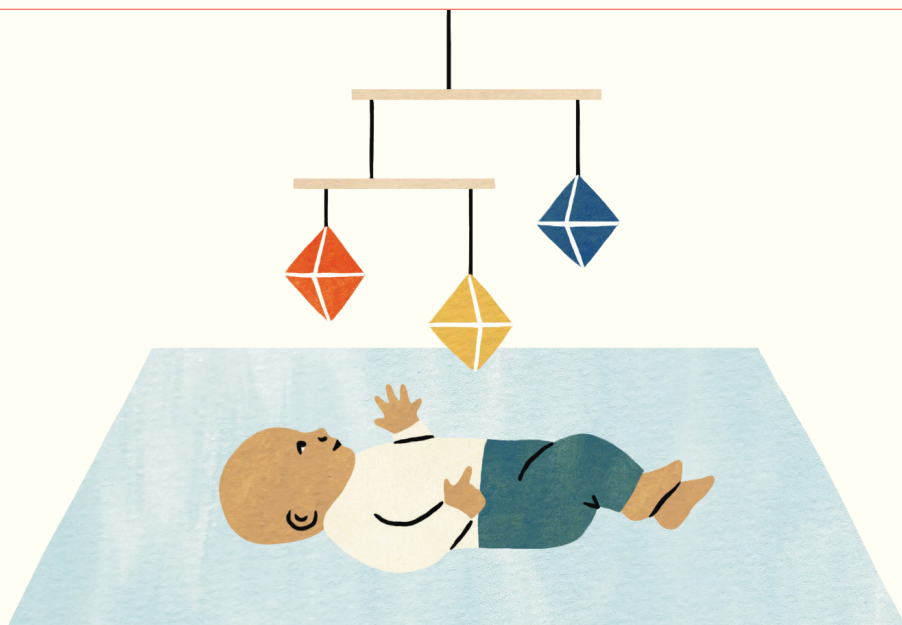
ΜΟΝΤΕΣΣΟΡΙ

ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

ΜΕ ΤΟ ΜΩΡΟ

0-12
ΜΗΝΩΝ

ΠΩΣ ΝΑ ΜΕΓΑΛΩΣΕΤΕ ΤΟ ΜΩΡΟ ΣΑΣ
ΜΕ ΑΓΑΠΗ, ΣΕΒΑΣΜΟ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΕΛΕΝΗ ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΕΤΟΙΧΜΙΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- 12 **Ας αλλάξουμε τον τρόπο που βλέπουμε τα μωρά**
- 13 **Οι μοντεσσοριανές ιστορίες μας**
- 15 **Γιατί αγαπάμε τα μωρά**
- 16 **Τι χρειάζεται να γνωρίζουμε για τα μωρά**
- 18 **Πώς να διαβάσετε αυτό το βιβλίο**
- 20 **Τι μας λένε πραγματικά τα μωρά**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΜΟΝΤΕΣΣΟΡΙΑΝΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΒΡΕΦΗ

- 22 **Τι πράγμα; Μοντεσσοριανή εκπαίδευση για βρέφη;**
- 23 **Σύντομη ιστορική αναδρομή της μεθόδου Μοντεσσόρι**
- 24 **Τι είναι η μέθοδος Μοντεσσόρι;**
- 25 **Σημαντικές μοντεσσοριανές αρχές**
 - 25 Αφομοιωτικός νους
 - 26 Έμφυτες τάσεις
 - 29 Περίοδοι ευαισθησίας
 - 30 Παρατήρηση
 - 34 Προετοιμασμένο περιβάλλον

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΛΛΗΨΗ

ΩΣ ΤΙΣ ΠΡΩΤΕΣ 6 ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ

- 38 **Σύλληψη**
- 39 **Εγκυμοσύνη**
- 46 **Γέννα**
- 51 **Συμβίωση: οι πρώτες 6 έως 8 εβδομάδες με το μωρό μας**
 - 54 Απτικές εμπειρίες
 - 55 Ακουστικές εμπειρίες
 - 55 Οπτικές εμπειρίες
- 57 **Η φωνή του νεογέννητου: συνέντευξη με την Karin Slabaugh**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

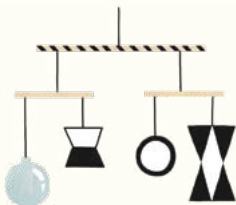
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ

- 62 Διαμορφώνοντας χώρους σύμφωνα με τις μοντεσσοριανές αρχές
- 62 Τα μωρά δεν χρειάζονται πολλά
- 64 Φτιάξτε έναν χώρο που λέει «ναι»
- 66 Παρατήρηση, αποθήκευση και εναλλαγή
- 67 Ανά δωμάτιο
- 74 Ερωτήσεις σχετικά με το επιδαπέδιο κρεβάτι
- 76 Συμβουλές για περίπλοκες καταστάσεις
- 76 Όταν υπάρχουν μεγαλύτερα αδέρφια
- 77 Μικροί χώροι
- 77 Απαλλαγείτε από την ακαταστασία
- 78 Προετοιμασία του σπιτιού για το μικρό παιδί
- 80 Πλεονεκτήματα της διαμόρφωσης του σπιτιού σύμφωνα με τις μοντεσσοριανές αρχές
- 84 Ένα μοντεσσοριανό σπίτι μέσα από τα μάτια του Zach, ενός μωρού 16 μηνών
- 87 Ξενάγηση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΜΕΓΑΛΩΝΟΝΤΑΣ ΤΟ ΜΩΡΟ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΜΟΝΤΕΣΣΟΡΙΑΝΕΣ ΑΡΧΕΣ

- 94 Εμπιστοσύνη
- 95 Αποδοχή
- 96 Σεβασμός
- 100 Σαφή και ευγενικά όρια
- 103 Καλλιεργώντας τη συγκέντρωση
- 105 Ελευθερία κίνησης
- 106 Ασφαλής προσκόλληση
- 108 Όταν το μωρό κλαίει
- 109 Ο ρόλος του οδηγού
- 111 Πλάθοντας την αντίληψη του μωρού για τον κόσμο
- 112 Καλλιεργώντας τη σύνδεση με το μωρό μας
- 113 Επιβραδύνετε

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΜΟΝΤΕΣΣΟΡΙΑΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΜΩΡΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- 116 Πώς μπορούμε να υποστηρίξουμε την ανάπτυξη του παιδιού μας
- 120 Δουλειά μας είναι να προετοιμάσουμε το περιβάλλον για το μωρό, όχι να το διασκεδάσουμε
- 122 Πώς βοηθάμε το μωρό όταν δυσκολεύεται
- 123 Επιπλέον σημειώσεις για τις βρεφικές δραστηριότητες

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- 127 0-3 μηνών
- 131 3-6 μηνών
- 133 6-9 μηνών
- 133 9-12 μηνών
- 134 12+ μηνών
- 135 Γλωσσικά ορόσημα τον πρώτο χρόνο
- 137 Διγλωσσία

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΚΙΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- 141 0-3 μηνών
- 142 Λαβές και κινητική ανάπτυξη
- 149 3-6 μηνών
- 154 6-9 μηνών
- 159 9-12 μηνών
- 159 Ανάπτυξη αδρής κινητικότητας

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- 166 Μουσική
- 167 Ύπαιθρο
- 168 Κίνηση τον πρώτο χρόνο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ

- 174 Καθημερινός ρυθμός
- 175 Τελετουργίες
- 176 Σίτιση
- 187 Ύπνος

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

- 199 Ρουχισμός
- 200 Αλλαγή πάνας
- 202 Το μπάνιο του μωρού
- 203 Ταξίδι με το αυτοκίνητο
- 204 Μεταφορά του μωρού πάνω μας
- 204 Οδοντοφυΐα
- 205 Χρήση πιπίλας
- 206 Πώς μοιράζονται τα παιχνίδια
- 206 Κολικοί και γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση
- 207 Οθόνες

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- 208 Όταν χτυπάει/πετάει πράγματα/δαγκώνει/σπρώχνει
- 211 Όταν είναι προσκολλημένο πάνω μας. Άγχος αποχωρισμού
- 212 Όταν ακουμπάει/βάζει πράγματα στο στόμα του
- 213 Πώς θα κάνουμε τις δουλειές μας
- 214 Μοντεσσόρι με χαμηλό κόστος

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΑΛΛΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

- 215 Αδέρφια
- 218 Δίδυμα

- 219 Πρόωρα βρέφη
- 219 Θετοί γονείς
- 220 Σωματικές αναπηρίες και νευροδιαφορετικότητα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΝΗΛΙΚΑ

- 224 Ο ρόλος των ενηλίκων
- 225 Προετοιμασία του εαυτού μας
 - 225 Διανοητική προετοιμασία
 - 226 Σωματική προετοιμασία
 - 227 Συναισθηματική και πνευματική προετοιμασία
 - 228 Εμπιστοσύνη στον εαυτό μας και συγχώρεση
- 230 49 ιδέες για να διατηρούμε την ψυχραιμία μας
- 232 Κάνουμε ό,τι καλύτερο μπορούμε

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

- 234 Δεν είμαστε μόνοι
- 237 Μονογονεϊκές οικογένειες και συν-γονεϊκότητα
- 238 Πώς να συμβαδίσουμε με τους άλλους ενήλικες
- 243 Τι αναζητάμε στον χώρο ή στο άτομο που θα αναλάβει τη φροντίδα του μωρού
- 245 Αποχαιρετώντας το μωρό μας
- 246 Ένα σημείωμα από το μωρό μας για τους επισκέπτες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

ΚΑΙ ΜΕΤΑ;

- 250 Το μικρό παιδί (1 έως 3 ετών)
- 252 Τα επόμενα χρόνια
- 254 Τέσσερα στάδια ανάπτυξης
- 256 Ο δρόμος προς την ειρήνη

257 ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

- 265 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
- 266 Ορόσημα μήνα προς μήνα και προετοιμασία
- 272 Λίστα δραστηριοτήτων για μωρά
- 282 Πρωτόγονα νεογονικά αντανακλαστικά
- 283 Ενδεικτική βιβλιογραφία
- 284 Ευχαριστίες
- 285 Ευρετήριο

ΠΗΓΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΣΤΟΝ ΙΣΤΟΤΟΠΟ WORKMAN.COM/MONTESSORI ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΔΕΙΤΕ ΤΑ ΕΞΗΣ:

- Gobbi mobile (Το μόμπιλο Gobbi)
- Finding Montessori activities and furniture (Πώς να βρείτε μοντεσσοριανές δραστηριότητες και κατάλληλα έπιπλα)
- Ball tracker DIY (Πώς να κατασκευάσετε έναν κατακόρυφο λαβύρινθο με μπάλες)
- Kicking ball DIY (Πώς να κατασκευάσετε μια υφασμάτινη μπάλα)
- Junnifa's observations (Οι παρατηρήσεις της Junnifa)
- Grasping activities (Δραστηριότητες σύλληψης)
- Octahedron mobile (Το οκτάεδρο μόμπιλο)
- Object permanence box (Κουτί μονιμότητας των αντικειμένων)
- Munari mobile (Το μόμπιλο Munari)
- Torroncino DIY (Πώς να κατασκευάσετε ένα torroncino)
- Stylized dancers (Το μόμπιλο με τις χορευτικές φιγούρες)
- Psychomotor Timeline (Ψυχοκινητική ανάπτυξη ανά μήνα)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1

Ας αλλάξουμε τον τρόπο που βλέπουμε τα μωρά
Οι μοντεσσοριανές ιστορίες μας
Γιατί αγαπάμε τα μωρά
Τι χρειάζεται να γνωρίζουμε για τα μωρά
Πώς να διαβάσετε αυτό το βιβλίο
Τι μας λένε πραγματικά τα μωρά

ΑΣ ΑΛΛΑΞΟΥΜΕ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΠΟΥ ΒΛΕΠΟΥΜΕ ΤΑ ΜΩΡΑ

Για πολλά χρόνια, ο κόσμος πίστευε πως τα μωρά αδυνατούν να αντιληφθούν τι συμβαίνει γύρω τους, πως δεν μπορούν να κάνουν και πολλά. «Μόνο τρώνε, κοιμούνται και κλαίνε πολύ» θα έλεγαν οι περισσότεροι. Είναι «εύθραυστα» και πρέπει να τα κουκουλώνουμε καλά για να τα προστατεύσουμε.

Αργότερα ανακαλύψαμε πως στην πραγματικότητα τα μωρά μαθαίνουν πάρα πολλά τους πρώτους μήνες της ζωής τους κι έτσι αρχίσαμε να το παρακάνουμε με την ανατροφή τους. Τα πιέσαμε να μάθουν νωρίτερα. Συγκρίναμε το μωρό μας με άλλα μωρά, τρέμοντας μήπως το δικό μας δεν αναπτύσσεται αρκετά γρήγορα.

Μας είπαν πως έπρεπε να αγοράσουμε τα καλύτερα προϊόντα για το μωρό μας: τα καλύτερα εκπαιδευτικά παιχνίδια, τα καλύτερα είδη ρουχισμού για να καλύψουμε κάθε σημείο του σώματός του, κάτι για να το στηρίξει ενώ κοιμάται, ένα μπκάνημα για να το βοηθήσει να καθίσει σταθερά νωρίτερα, ένα κρεβάτι που το λικνίζει για να το πάρει ο ύπνος, οθόνες κάθε είδους και εφαρμογές για να παρακολουθούμε τα πάντα.

As σταματήσουμε.

As επικεντρωθούμε σε αυτήν τη νέα ζωή που έχουμε φέρει στον κόσμο. As κοιτάξουμε το μωρό μας για να δούμε ποιες είναι οι δικές του ανάγκες, τι θέλει να μάθει και πώς μπορούμε να το στηρίξουμε με έναν πιο συνειδητοποιημένο, πιο αργό τρόπο.

Κι αν μεταχειριζόμασταν τα μωρά με σεβασμό και μαθαίναμε να ζητάμε την άδειά τους πριν τα αγγίζουμε;

Κι αν παρατηρούσαμε πρώτα το μωρό μας, αντί να σπεύδουμε διαρκώς να διορθώσουμε κάτι;

Κι αν βλέπαμε τα βρέφη ως δυνατά και ικανά άτομα που ανακαλύπτουν τον κόσμο γύρω τους σαν εξερευνητές, αντικρίζοντας καθετί για πρώτη φορά;

Κι αν συνειδητοποιούσαμε πως τα βρέφη αφομοιώνουν τα πάντα ήδη από τη γέννηση (ακόμα κι από τη μητέρα) με όλες τις αισθήσεις τους;

Κι αν η αλλαγή της πάνας, το τάισμα και η ώρα του ύπνου μετατρέπονταν σε στιγμές σύνδεσης με το μωρό, αντί για αγγαρείες που πρέπει να διεκπεραιώσουμε βιαστικά;

Κι αν επιβραδύναμε, ώστε να δώσουμε χρόνο στη χρήση της γλώσσας και στον διάλογο, ακόμα και με ένα νεογέννητο;

Κι αν δίνουμε στα βρέφη χρόνο να ξαπλώσουν σε ένα απλό στρωματάκι για να τεντωθούν και να μάθουν το σώμα τους;

Κι αν δεν τα πιέζουμε να πάρουν στάσεις για τις οποίες δεν είναι ακόμη έτοιμα, όπως να τα βάζουμε να καθίσουν ή να τους κρατάμε τα χέρια για να περπατήσουν πριν να είναι έτοιμοι οι μύες τους;

Κι αν αναγνωρίζουμε πως κάθε μωρό έχει σημεία αναφοράς –τα χέρια του, τις φωνές μας, τον χώρο όπου το ταΐζουμε και την καθημερινότητά μας– που το βοηθούν να προσανατολιστεί;

Κι αν ξεχνούσαμε ό,τι μας έχουν πει πως πρέπει να αγοράσουμε και, αντίθετα, προσφέραμε έναν απλό, καλαίσθητο χώρο για το μωρό μας;

Κι αν μαθαίναμε να αποδεχόμαστε πως κάθε μωρό είναι μοναδική ψυχή και πως είμαστε εδώ ως οδηγοί τους σε αυτό τον πλανήτη, για να τα στηρίξουμε να μεγαλώσουν και για να γίνουν η καλύτερη εκδοχή του εαυτού τους, χωρίς ούτε να τα πιέζουμε ούτε να νιώθουν εγκαταλελειμμένα;

Κι αν ξαπλώναμε δίπλα τους στο δάσος, στην παραλία και στο βουνό, εκθέτοντάς τα στην ομορφιά, στο θαύμα της φύσης;

ΟΙ ΜΟΝΤΕΣΣΟΡΙΑΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΑΣ

Όταν γεννήθηκε το πρώτο της μωρό, η Simone θυμάται ότι ένιωσε βαθιά συγκινημένη επειδή δημιούργησε μια νέα ζωή. Διαχειρίστηκε όσο καλύτερα μπορούσε τις πληροφορίες που είχε ως τότε, αλλά όλα ξεκαθάρισαν μόλις ανακάλυψε τη μέθοδο Μοντεσσόρι, όταν ο γιος της ήταν περίπου δεκαοκτώ μηνών. Όπως πολλοί γονείς, ευχόταν να το είχε κάνει νωρίτερα.

Με το δεύτερο μωρό της, η Simone εφάρμοσε όλα όσα είχε μάθει για τη μέθοδο Μοντεσσόρι όσο καλύτερα μπορούσε. Έκτοτε, ολοκλήρωσε την εκπαίδευσή της ως μοντεσσोरιανή παιδαγωγός (πάνω από δεκαπέντε χρόνια πριν), τα κάποτε μωρά της είναι πια νεαροί ενήλικες, κι εκείνη βοηθά οικογένειες να εφαρμόσουν τις μοντεσσोरιανές αρχές στα δικά τους μωρά μέσω των μαθημάτων για γονείς και μωρά στη σχολή της, την *Jacaranda Tree Montessori*, στο Άμστερνταμ.

Η Junnifa εργαζόταν ως διευθύντρια στρατηγικής σε μια εταιρεία αυτοκινήτων στο Κεντάκι, όταν ανακάλυψε τη μέθοδο Μοντεσσόρι τυχαία. Μια μέρα συνόδευσε τη δασκάλα μητέρα της σε μια επίσκεψη σε μοντεσσोरιανό σχολείο. Όσα παρατήρησε εκεί τη συγκίνησαν τόσο που αποφάσισε να παρακολουθήσει ένα εισαγωγικό πρόγραμμα έξι εβδομάδων στη μέθοδο Μοντεσσόρι, για να μάθει περισσότερα.

Η Junnifa απέκτησε το δίπλωμα της μοντεσσοριανής παιδαγωγού για παιδιά ηλικίας 0-3 της Διεθνούς Μοντεσσοριανής Εταιρείας (AMI) μία εβδομάδα προτού γεννήσει το πρώτο της παιδί. Εφάρμοσε όσα είχε μάθει και βρήκε συναρπαστικό τον θετικό αντίκτυπο της μεθόδου στο παιδί της αλλά και στην ίδια ως γονιό. Ξεκίνησε τότε το ιστολόγιό της nduoma.com με σκοπό να μοιραστεί τις εμπειρίες της. Διψώντας να μάθει περισσότερα, συνέχισε να διευρύνει τις γνώσεις της σχετικά με την ανάπτυξη του παιδιού. Απέκτησε τα διπλώματα της Διεθνούς Μοντεσσοριανής Εταιρείας για τις ηλικίες 3-6 και 6-12 και ολοκλήρωσε το πρόγραμμα για Εκπαιδευτικούς και Φροντιστές Βρεφών (Resources for Infant Educators, RIE).

Η Junnifa διοικεί τώρα το δικό της σχολείο, το Fruitful Orchard Montessori, στην Αμπούτζα της Νιγηρίας, όπου ζει με τον σύζυγό της και τα τρία παιδιά τους. Επίσης, είναι μέλος της εκτελεστικής επιτροπής της Διεθνούς Μοντεσσοριανής Εταιρείας, του οργανισμού που ιδρύθηκε από τη δόκτορα Μοντεσσόρι για να διασώσει και να διαδώσει το έργο της.

Η γέννηση αυτού του βιβλίου προέκυψε αβίαστα. Η Junnifa είχε έρθει από τη Νιγηρία στο Άμστερνταμ για κάποιες συναντήσεις της εκτελεστικής επιτροπής της Διεθνούς Μοντεσσοριανής Εταιρείας και επισκέφτηκε το σπίτι της Simone για φαγητό. Σκοπός μας ήταν απλώς να πούμε τα νέα μας. Όμως, μέσα σε μία ώρα συνειδητοποιήσαμε πως και οι δύο θέλαμε να γράψουμε ένα βιβλίο για την εφαρμογή της μεθόδου Μοντεσσόρι κατά τη βρεφική ηλικία. Όταν έφυγε η Junnifa, μερικές ώρες αργότερα, δεν είχαμε φάει μόνο νόστιμο φαγητό, αλλά είχαμε ετοιμάσει και ένα προσχέδιο για το βιβλίο που κρατάτε αυτή τη στιγμή στα χέρια σας.

Κάθε γονιός και κάθε παιδί μπορεί να επωφεληθεί από τη μοντεσσοριανή προσέγγιση, ήδη από τις πρώτες εβδομάδες, τις πρώτες μέρες, τις πρώτες ώρες της ζωής του – ακόμα και κατά την περίοδο που το έμβρυο βρίσκεται στη μήτρα.

Τα μωρά μαθαίνουν με φυσικό τρόπο ήδη από τη γέννηση, δεν είναι κενά δοχεία που περιμένουν να γεμίσουν. Παρατηρούν τα πάντα. Επικοινωνούν παράγοντας ήχους και με διαφορετικού είδους κλάμα. Δεν σταματούν να κουνιούνται.

Όπως έγραψε η δρ Μαρία Μοντεσσόρι στο βιβλίο της *Ο δεκτικός νους*:

«[Ένα μωρό] δεν είναι σε καμία περίπτωση παθητικό. Ενώ αναμφίβολα λαμβάνει εντυπώσεις, στον κόσμο του είναι ενεργητικός ερευνητής. Εκείνο το ίδιο αναζητά εντυπώσεις».

Ας μάθουμε όλοι μας από αυτό το βιβλίο πώς να εφαρμόζουμε τη μέθοδο Μοντεσσόρι στα σπίτια μας από τη γέννηση, πώς να ανταποκρινόμαστε στο κλάμα του μωρού μας, πώς να καταλαβαίνουμε τι είδους δραστηριότητες αναζητούν τα μωρά, πώς να διαμορφώσουμε το σπίτι μας – και πώς να κάνουμε καλή δουλειά ώστε να μεγαλώσουμε παιδιά που αισθάνονται ασφαλή και είναι έτοιμα να εξερευνηθούν τον κόσμο γύρω τους με αυτοπεποίθηση και σεβασμό για τον εαυτό τους, τους άλλους και τη Γη.

ΓΙΑΤΙ ΑΓΑΠΑΜΕ ΤΑ ΜΩΡΑ

Είναι αλήθεια πως τα μωρά απαιτούν πολύ χρόνο, μας ξυπνάνε μέσα στη νύχτα, μας εξαντλούν και καμιά φορά κλαίει απαρηγόρητα για ώρες. Επομένως, γιατί αγαπάμε τα μωρά;

Τα μωρά μάς θυμίζουν με πόση αθωότητα ερχόμαστε σε αυτό τον κόσμο. Όταν κοιτάζουμε ένα νεογέννητο, βλέπουμε πώς ξεκίνησε κάθε άνθρωπος τη ζωή του, χωρίς αποδοκιμασίες, χωρίς φόβους, χωρίς «αποσκευές». Ήταν απλώς ο εαυτός του.

Τα μωρά μάς δίνουν ελπίδα για το μέλλον. Η γέννηση ενός παιδιού και οι ελπίδες μας για τη ζωή του μας οδηγούν να προσδοκούμε έναν καλύτερο κόσμο για εκείνο· να ελπίζουμε πως θα αγαπήσει τη μάθηση, πως θα μάθει να νοιάζεται για την ανθρωπότητα και τη Γη, πως δεν θα υπάρχει στο μέλλον βία και πόλεμος.

Τα μωρά βλέπουν τον κόσμο πρώτη φορά. Απολαμβάνουμε να βλέπουμε ένα μωρό να παρατηρεί τον κόσμο γύρω του· να κοιτάζει και να εξερευνά τα πάντα πρώτη φορά. Το πρόσωπό μας, ένα φύλλο, τον ήλιο που λάμπει πίσω από ένα κλαδί. Αυτό μας υπενθυμίζει να κοιτάζουμε ξανά, με φρέσκια ματιά, τον κόσμο γύρω μας με δέος.

Τα μωρά δεν τα παρατάνε εύκολα. Μπορούμε να καθίσουμε και να παρακολουθήσουμε ένα μωρό να τεντώνεται για να φτάσει τα δάχτυλα των ποδιών του, να προσπαθεί να τα φέρει στο στόμα του ξανά και ξανά, μέχρι τελικά να τα καταφέρει. Ένα μωρό θα χτυπήσει μία μπάλα κρεμασμένη σε ένα σκονί ξανά και ξανά μέχρι να αποκτήσει κινήσεις ακρίβειας. Τα μωρά μαθαίνουν να επιμένουν, αν εμείς τους δώσουμε αυτή την ευκαιρία.

Τα μωρά μάς λένε τι χρειάζονται. Ένα μωρό δεν θα σκεφτεί: «Είναι η κατάλληλη στιγμή για να ρωτήσω»; Χρησιμοποιούν το κλάμα τους για να μας πουν πως η πάνα τους θέλει αλλαγή, πως πεινάνε, πως είναι κουρασμένα ή δεν θέλουν να συνεχίσουν να παίζουν με ό,τι έπαιζαν ως τώρα. Καμιά φορά μπορεί να καταφέρουμε να τους αποσπάσουμε την προσοχή για λίγο, αλλά θα επιμένουν μέχρι να ικανοποιηθούν οι ανάγκες τους. Αυτή η ευθύτητα αποτελεί μια πολύ χρήσιμη δεξιότητα.

Τα μωρά μυρίζουν τόσο ωραία. Χα! Είναι αλήθεια, όμως! Γιατί μυρίζουν τόσο όμορφα τα μωρά; Δεν υπάρχει τίποτα καλύτερο από τη μυρωδιά ενός φρεσκολουσμένου μωρού.

Τα μωρά αποτελούν νέα ζωή. Η δημιουργία νέας ζωής αποτελεί δυνατή εμπειρία, και έρευνες δείχνουν πως είμαστε προγραμματισμένοι να φροντίζουμε μωρά. Αναρωτιόμαστε, λοιπόν: «Πώς μπορεί κάτι τόσο μικρό να είναι τόσο τέλεια καμωμένο;».

ΤΙ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΑ ΜΩΡΑ

Κατά τις προηγούμενες γενιές, οι περισσότεροι είχαν συνήθως πολλά μωρά στο περιβάλλον τους. Τότε τα σπίτια τα μοιράζονταν γονείς, γιαγιάδες και παππούδες· ξαδέρφια και ανίψια μπαϊνόβγαιναν, ενώ τα μεγαλύτερα παιδιά φρόντιζαν τα μωρά της ευρύτερης οικογένειας.

Η Simone ήταν το μικρότερο παιδί στην οικογένειά της. Το πρώτο μωρό με το οποίο πέρασε πολύ χρόνο, αν εξαιρέσουμε το μπέμπι στίιγγκ, ήταν ο γιος της.

Διάβασε κάποια βιβλία και παρακολούθησε μερικά μαθήματα τοκετού και προγεννητικής γιόγκα, αλλά ένιωθε ακόμη ιδιαίτερα απροετοίμαστη για να φροντίσει τον γιο της. Ήταν μια περίοδος πειραματισμού, κατά την οποία μάθαινε από τα λάθη της. Το να τον βάλει να κοιμηθεί δεν ήταν καθόλου εύκολη υπόθεση (χρησιμοποιούσε μια περίπλοκη εναλλαγή λικνίσματος και τραγουδιού) αλλά, ευτυχώς, το τσίσμα πήγαινε καλά. Η Simone ήταν πολύ περήφανη που τον έπαιρνε μαζί της όπου κι αν πήγαινε, ακόμα και από τις πρώτες κιόλας μέρες. Μαγείρευε όσο εκείνος κοιμόταν και έπαιζε ασταμάτητα μαζί του όσο ήταν ξύπνιος. Δεν ήθελε να κλαίει κι έτσι, αν τίποτα άλλο δεν είχε αποτέλεσμα, τον τάζε ξανά.

Αναδρομικά, αντιλαμβάνεται πως είχε φορτώσει τον εαυτό της με πολλή παραπάνω δουλειά. Δεν είχε μάθει ακόμη να παρατηρεί τον φυσικό ρυθμό του γιου της και να τον αφήνει να εξερευνηά μόνος του. Δεν είχε αποδεχτεί πως δεν χρειαζόταν να τον κρατά ένας ενήλικας απασχολημένο διαρκώς.

Να τι θα επιθυμούσε να γνώριζε τότε:

Τα μωρά αφομοιώνουν τα πάντα. Τα μωρά εμφανίζουν αυτό που η δρ Μοντεσσόρι ονόμασε *αφομοιωτικό νου*. Αν και δεν μπορούν να εστιάσουν το βλέμμα τους σε απόσταση μεγαλύτερη από 30 εκατοστά από το πρόσωπό τους, συλλέγουν όσο περισσότερη οπτική πληροφορία μπορούν. Αφομοιώνουν, επίσης, τις οσμές, τον χώρο γύρω τους (για παράδειγμα, αν έχει φως ή σκοτάδι, αν υπάρχει χάος ή ηρεμία, αν έχει ζέστη ή κρύο), καθώς και το άγγιγμα στο σώμα τους. Ακούν τους ήχους της καθημερινής ζωής, τις φωνές μας, τη μουσική, όπως και τις στιγμές σιωπής. Εξερευνούν με τη γεύση τα δάχτυλά τους, το γάλα και καθετί που μπαίνει στο στόμα τους.

Μπορούμε να κάνουμε διάλογο με τα μωρά. Με αυτό δεν εννοούμε μόνο να μιλάμε εμείς στο μωρό, αλλά να μιλάμε με το μωρό και να περιμένουμε την απάντησή του – ακόμα και με ένα νεογέννητο. Ο διάλογος δεν είναι απαραίτητο να είναι λεκτικός. Μπορούμε να ξαπλώσουμε το μωρό στα χέρια μας, με το κεφάλι του να στηρίζεται στην παλάμη μας, ενώ κοιταζόμαστε πρόσωπο με πρόσωπο. Μπορούμε να βγάλουμε τη γλώσσα μας. Να περιμένουμε. Να παρατηρήσουμε. Προσπαθεί να ανοίξει το στόμα του. Ξεπροβάλλει η γλώσσα του. Απαντάμε βγάζοντας και πάλι τη γλώσσα μας. Και ούτω καθεξής.

Τα μωρά χρειάζονται χρόνο για να κινηθούν και να εξερευνηθούν. Ένα μωρό χρειάζεται χρόνο για να μείνει ξαπλωμένο σε ένα χαλάκι στο πάτωμα και να τεντώσει το κορμί του. Ακόμα και τα νεογέννητα μπορούν να ξαπλώσουν σε ένα χαλάκι ή σε ένα λεπτό στρω-

ματάκι, με έναν καθρέφτη δίπλα τους, καθώς μαθαίνουν να βλέπουν πώς είναι να κινούν τα άκρα τους και να αλληλεπιδρούν με τον κόσμο γύρω τους, παρατηρώντας τι αντίκτυπο έχουν οι προσπάθειές τους. Μπορούμε να τα υποστηρίξουμε σε αυτήν τη διαδικασία, δίνοντάς τους όσο το δυνατό λιγότερη βοήθεια, όση ακριβώς χρειάζονται.

Τα μωρά χρειάζονται προσεκτική μεταχείριση, αλλά δεν είναι εύθραυστα. Είναι απαραίτητο να αντιμετωπίζουμε με ευαισθησία τη μετάβασή τους από τη μήτρα στον έξω κόσμο (περίοδος συμβίωσης) και να τα μεταχειριζόμαστε απαλά κι ευγενικά, αγγίζοντάς τα με σεβασμό. Ωστόσο, δεν χρειάζεται να τα κουκουλώνουμε, τυλίγοντάς τα με ένα σωρό ζεστά υφάσματα. Μπορούμε να αφήσουμε τις παλάμες, τις πατούσες και το κεφάλι τους ακάλυπτα (αν το σπίτι είναι αρκετά ζεστό), έτσι ώστε να έχουν ελευθερία κινήσεων. Ο λαιμός και το κεφάλι τους θα δυναμώσουν τις πρώτες εβδομάδες και σύντομα δεν θα απαιτείται επιπλέον υποστήριξη.

Τα μωρά δείχνουν την εμπιστοσύνη τους στο περιβάλλον τους, στα άτομα που τα φροντίζουν και στον εαυτό τους. Τους πρώτους εννέα μήνες της ζωής του –που συχνά αποκαλούνται «εξωτερική κύηση»– το μωρό προσαρμόζεται ακόμη στο νέο του περιβάλλον. Εκφράζει σταδιακά την εμπιστοσύνη του στο περιβάλλον και στον εαυτό του και μαθαίνει να βασίζεται στους γονείς του (και στα άλλα άτομα που το φροντίζουν).

Τον πρώτο χρόνο τα μωρά μεταβαίνουν από την εξάρτηση στη συνεργασία και, στη συνέχεια, στην ανεξαρτησία. Όταν γεννιέται, το μωρό εξαρτάται από τους ενήλικες για την τροφή, τη στέγαση, τον ρουχισμό, την αλλαγή πάντας, καθώς και τη μεταφορά του από το ένα μέρος στο άλλο (εξάρτηση). Καθώς μεγαλώνει, καλούμε το μωρό να λάβει μέρος στη διαδικασία. Του ζητάμε να σηκώσει τα χέρια του όταν το ντύνουμε, εξηγούμε τι κάνουμε καθώς ετοιμάζουμε το φαγητό, του δίνουμε χρόνο να αγγίξει και να εξερευνήσει τα αντικείμενα γύρω του (συνεργασία). Πριν από το τέλος του πρώτου χρόνου, το μωρό ξεκινά να κάνει μικρά βήματα προς την ανεξαρτησία. Κάποιες φορές κάνει κυριολεκτικά τα πρώτα του βήματα, επιλέγει συνειδητά ένα παιχνίδι και ασχολείται με αυτό, βγάζει μια φωνή ή κάνει ένα νεύμα για να εκφραστεί, φέρνει μόνο του το φαγητό στο στόμα του για να φάει κι έτσι αποκτά αυτοπεποίθηση σχετικά με τη θέση του στον κόσμο (ανεξαρτησία).

Τα μωρά επωφελούνται από την ασφαλή προσκόλληση. Βάζοντας τα θεμέλια για ισχυρή και ασφαλή προσκόλληση, το μωρό μας νιώθει αρκετά σίγουρο ώστε να εξερευνήσει και να προχωρήσει σταδιακά προς την ανεξαρτησία. Μαθαίνει πως μπορεί να βασίζεται σε εμάς και να μας εμπιστεύεται, πως θα ανταποκριθούμε και θα του παρέχουμε στήριξη και βοήθεια (αν χρειάζεται). «Ασφαλής προσκόλληση» στη θεωρία του πρωταρχικού συναισθηματικού δεσμού (attachment theory) προκύπτει όταν οι ανάγκες για οικειότητα και τροφή καλύπτονται με συνέπεια κατά τη βρεφική ηλικία. Η προσκόλληση δημιουργεί βαθιά συναισθηματική σύνδεση μεταξύ του μωρού και των πρωταρχικών φροντιστών, ένα δέσιμο που διαρκεί στον χρόνο.

Τα μωρά κλαίει για να εκφράσουν τις ανάγκες τους. Κάποιοι γονείς μπορούν να καταλάβουν για ποιον λόγο κλαίει το μωρό τους. Κάποιες φορές δεν αντιλαμβανόμαστε τι σημαίνει το κλάμα. Μπορούμε, τότε, να γίνουμε «ντετέκτιβ». Ενώ το παρατηρούμε, το ρωτάμε: «Τι μου λες;». Ανταποκρινόμαστε αντί να αντιδράσουμε. Δεν το σηκώνουμε απλώς, αρχίζοντας να το κουνάμε προκειμένου να το κάνουμε να σταματήσει να κλαίει. Διότι πρώτα πρέπει να καταλάβουμε τι μας λέει.

Τα μωρά δεν χρειάζονται τόσα πράγματα. Η αρχή όσο λιγότερα τόσο το καλύτερο ισχύει και για τα μωρά. Χέρια που προσφέρουν αγάπη, ένα μέρος όπου μπορεί να τεντωθεί, ένας χώρος όπου μπορεί να κοιμηθεί, αρκετή τροφή, ένα ζεστό και άνετο σπιτικό που μπορεί να το εξερευνήσει. Αυτά χρειάζεται όλα κι όλα ένα μωρό. Στο βιβλίο αυτό προτείνουμε κάποιες δραστηριότητες, ωστόσο είναι δυνατό να εφαρμόσουμε την προσέγγιση Μοντεσσόρι στο σπίτι ακόμα και χωρίς να αγοράσουμε τίποτα απολύτως. Η προσέγγιση Μοντεσσόρι δεν αφορά τόσο τα αντικείμενα όσο τον τρόπο με τον οποίο βλέπουμε το μωρό μας: Το δεχόμαστε επειδή είναι το μωρό μας, βλέπουμε πώς μπορούμε να ανταποκριθούμε στις ανάγκες του και το υποστηρίζουμε να γίνει ανεξάρτητο, κάτι που συνεχίζεται στην προνηπιακή και στη νηπιακή ηλικία, στην παιδική ηλικία και στην εφηβεία.

Τα βρέφη αποκτούν ασφάλεια μέσω σημείων αναφοράς. Καθώς ανακαλύπτει τον κόσμο γύρω του, το βρέφος θα αρχίσει να αναζητά *σημεία αναφοράς*. Πρόκειται για πράγματα στην καθημερινή ζωή του που το βοηθούν να προσανατολιστεί. Μπορεί να είναι τα χέρια του, οι φωνές μας, το μέρος όπου κοιμάται, ο χώρος όπου τρέφεται και ο τακτικός καθημερινός ρυθμός (κάνοντας πράγματα με τον ίδιο τρόπο κάθε μέρα). Αυτή η προβλεψιμότητα καθισχύζει το μωρό και το βοηθά να νιώθει ασφαλές.

Τα μωρά γνωρίζουν πολλά που εμείς δεν ξέρουμε. Όταν κοιτάζουμε ένα μωρό στα μάτια, ένα μυστήριο περιμένει να αποκαλυφθεί. Μας λέει: «Αν θέλεις να μάθεις πιο πολλά για μένα, παρατήρησέ με». Η παρατήρηση γίνεται ένας τρόπος να δείξουμε τον σεβασμό μας. Παρατηρούμε το μωρό μας πριν ανταποκριθούμε και μαθαίνουμε να το καταλαβαίνουμε καλύτερα.

ΠΩΣ ΝΑ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Στο βιβλίο αυτό θα βρείτε απαντήσεις στις ερωτήσεις που δεχόμαστε καθημερινά για την ανατροφή των μωρών σύμφωνα με τη μέθοδο Μοντεσσόρι. Μπορείτε να το διαβάσετε από την αρχή ως το τέλος. Ή να το ανοίξετε σε οποιαδήποτε ενότητα επιθυμείτε για να αντλήσετε έμπνευση.

Το βιβλίο καλύπτει όλα όσα πρέπει να γνωρίζουμε για τα μωρά, πώς μπορούμε να διαμορφώσουμε το σπίτι μας ώστε το μωρό να νιώθει ευπρόσδεκτο και ασφαλές (δεν χρειαζόμαστε πολλά), πώς να παρατηρούμε το μωρό για να διαπιστώσουμε τι δεξιότητα εξασκεί αυτή τη στιγμή και πώς μπορούμε να υποστηρίξουμε την ανάπτυξή του. Θίγει όλα τα πρακτικά ζητήματα που αφορούν το φαγητό και τον ύπνο (και το μοντεσσοριανό επιδαπέδιο κρεβάτι) και ερευνά όλους τους τρόπους με τους οποίους μπορούμε να χτίσουμε έναν δεσμό με το μωρό μας ο οποίος διέπεται από σεβασμό.

Μην παραλείψετε τα κεφάλαια που είναι αφιερωμένα στη δουλειά που πρέπει να κάνουμε εμείς οι ενήλικες προκειμένου να προετοιμαστούμε κατάλληλα για να μεγαλώσουμε ένα μωρό σύμφωνα με τις μοντεσσοριανές αρχές –όπως, για παράδειγμα, πώς θα παραμερίσουμε τις δικές μας επιθυμίες για τη ζωή που θα ακολουθήσουν τα παιδιά μας– και στον τρόπο που θα συνεργαστούμε με τους άλλους ενήλικες (γιαγιάδες, παππούδες, φροντιστές αλλά και συντρόφους) που παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στην ανατροφή των μωρών μας. Στο τέλος, θα αποκαλύψουμε τι έπεται στη συνέχεια, όταν τα μωρά μας μπουν στην προνηπιακή και τη

νηπιακή ηλικία. Θα σας δώσουμε και μια γεύση για το τι να περιμένετε, σύμφωνα με τις παρατηρήσεις της δόκτορος Μοντεσσόρι, από τη γέννηση έως και την ηλικία των 24 ετών.

Θα βρείτε χρήσιμες και πρακτικές λίστες, ασκήσεις παρατήρησης, ενώ στο τέλος κάθε κεφαλαίου υπάρχουν πρακτικές προτάσεις. Στα παραρτήματα θα βρείτε, ακόμα, μια περιεκτική λίστα δραστηριοτήτων ανά ηλικία και έναν οδηγό μήνα προς μήνα, που μπορείτε να τον συμβουλευέστε (έχουμε συμπεριλάβει, επίσης, κάποιες οδηγίες για χειροποίητα μόμπιλο και δραστηριότητες. Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στην ιστοσελίδα workman.com/montessori). Στο κεφάλαιο 9 θα δείτε μία από τις πιο αγαπημένες μας σελίδες αυτού του βιβλίου: ένα σημείωμα από το μωρό προς τους επισκέπτες –γιαγιάδες, παππούδες, φίλους, φροντιστές– που μπορείτε να το αντιγράψετε και να το κρεμάσετε στον τοίχο.

Οι αρχές αυτού του βιβλίου βασίζονται στην εκπαίδευσή μας από τη Διεθνή Μοντεσσοριανή Εταιρεία και στην εμπειρία που αποκομίσαμε δουλεύοντας με οικογένειες και μεγαλώνοντας τα δικά μας παιδιά. Πηγάζει από όσα έγραψε η δρ Μοντεσσόρι για τη βρεφική ηλικία, καθώς και από τη συνεργασία της με τις μαθήτριάς της Adele Costa Gnocchi και Grazia Honegger Fresco. Σε αυτές οφείλεται σε μεγάλο βαθμό η ανάπτυξη του μοντεσσοριανού οράματος που αφορά τα μικρότερα παιδιά, όπως η δημιουργία του προγράμματος Παιδαγωγών Βρεφικής Ηλικίας (Assistants to Infancy, από την Costa Gnocchi) και το Μοντεσσοριανό Κέντρο Μητρότητας στη Ρώμη (όπου η Honegger Fresco ήταν επίτιμη πρόεδρος έως τον θάνατό της, το 2020). Η δρ Silvana Montanaro συνέβαλε κι εκείνη στο έργο αυτό. Αντλούμε επίσης πληροφορίες και έμπνευση από τις κοινές αρχές του RIE και της ανατροφής των παιδιών με σεβασμό (respectful parenting).

Γράψαμε αυτό το βιβλίο για να μιλήσουμε για τα έμβρυα, τα νεογέννητα, τα μωρά που έχουν μόλις αρχίσει να αλλάζουν πλευρό, να κάθονται, να μπουσουλάνε ή να κάνουν τα πρώτα τους βήματα. Θέλουν να γνωρίζουμε πως όλα τους είναι μοναδικές ψυχές, που με τη γέννηση ήρθαν στα σπίτια μας για να τα φροντίσουμε με έναν τρόπο που θα τα κάνει να νιώθουν ασφάλεια, σεβασμό και αγάπη. Θέλουν να τα βοηθήσουμε να μεγαλώσουν και να εξελιχθούν από νεογνά εξαρτημένα από εμάς για την κάλυψη όλων των αναγκών τους σε μωρά ικανά να συνεργαστούν και να επικοινωνήσουν μαζί μας· και στο τέλος του πρώτου χρόνου της ζωής τους θα έχουν αποκτήσει περισσότερη ανεξαρτησία και θα γίνουν παιδιά γεμάτα περιέργεια, έτοιμα να εξερευνήσουν ακόμα καλύτερα τον κόσμο.

Μπορούμε να δώσουμε στο μωρό μας το μήνυμα: «Είσαι ικανό και σε σεβόμαστε. Θέλουμε να είμαστε εδώ για σένα, θέλουμε να σε καταλάβουμε, εσένα και τις ανάγκες σου, και θα κάνουμε ό,τι καλύτερο μπορούμε για να δείξουμε υπομονή». Μπορούμε να μάθουμε πώς να μεταχειριζόμαστε το μωρό μας με αγάπη και σεβασμό και πώς να το υποστηρίζουμε να αναπτύξει την εμπιστοσύνη του στον εαυτό του και στο περιβάλλον του (μέρος του οποίου είμαστε κι εμείς).

Κάθε μωρό είναι μοναδικό. Κανένα μωρό δεν έχει περπατήσει, μιλήσει ή αποκοιμηθεί με τον ίδιο ακριβώς τρόπο, δεν έχει τραφεί ακριβώς την ίδια ώρα με όλα τα άλλα μωρά.

Ευχόμαστε αυτό το βιβλίο να σας βοηθήσει να παρατηρήσετε τη χαρά του μωρού σας όσο μεγαλώνει. Παρατηρήστε τις πιο μικρές λεπτομέρειες στην αλλαγή και την ανάπτυξή του, μέρα με τη μέρα, κάθε ώρα, κάθε λεπτό. Μακάρι να μη χάσει ποτέ τη χαρά του και την αίσθηση του δέους.

Με την ίδια χαρά, ας μάθουμε περισσότερα για τα μωρά μας με την προσέγγιση Μοντεσσόρι.

ΤΙ ΜΑΣ ΛΕΝΕ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΤΑ ΜΩΡΑ

Αντί να τα σηκώνουμε βιαστικά για να τους αλλάξουμε την πάνα (ή να μας ακούγουν να παραπονιόμαστε για τη μυρωδιά)

Θέλουν να έχουν τη δυνατότητα να μας βλέπουν, να τα ρωτάμε αν είναι έτοιμα να τα σηκώσουμε και να τους αφήνουμε χρόνο να απαντήσουν.

Αντί να τους αποσπάμε την προσοχή όταν κλαίει

Θέλουν να σταματήσουμε, να τα παρατηρήσουμε, να τα ρωτήσουμε τι χρειάζονται και μετά να ανταποκριθούμε.

Αντί να τα κατακλύζουμε με ερεθίσματα

Θέλουν να έχουν στη διάθεσή τους ένα ή δύο πράγματα με τα οποία μπορούν να ασχοληθούν.

Αντί να τα βάζουμε να καθίσουν ή να σταθούν όρθια προτού είναι έτοιμα

Θέλουν να ακολουθήσουμε τον μοναδικό τους ρυθμό ανάπτυξης και να τα αφήσουμε να κατακτήσουν αυτές τις δεξιότητες μόνα τους.

Αντί να τα βάζουμε μπροστά σε μια οθόνη

Θέλουν να αλληλεπιδράσουν με τον πραγματικό κόσμο.

Αντί να νομίζουμε πως δεν καταλαβαίνουν

Θέλουν να τους λέμε τι συμβαίνει και να τα αντιμετωπίζουμε με σεβασμό.

Αντί να τους μιλάμε «μωρουδίστικα»

Θέλουν πραγματική σύνδεση μ' εμάς και διάλογο εκ περιτροπής.

Αντί για το τελευταίο προϊόν της αγοράς

Θέλουν έναν απλό, καλαίσθητο, δελεαστικό χώρο για εξερεύνηση.

Αντί να επιτρέπουμε στον καθένα να τα ακουμπάει ή να τα φιλάει

Θέλουν να τα ρωτάμε πρώτα.

Αντί να τα διακόπτουμε ενώ παίζουν

Θέλουν να περιμένουμε όσο είναι συγκεντρωμένα.

Αντί να κάνουμε βιαστικά το τάισμα, το πλύσιμο και την αλλαγή της πάνας

Θέλουν να χρησιμοποιήσουμε αυτές τις δραστηριότητες για να ενισχύσουμε τον μεταξύ μας δεσμό.

Αντί να μας παρασύρει η βιασύνη λόγω του φορτωμένου μας προγράμματος

Θέλουν να τα μεταχειριζόμαστε απαλά και ευγενικά, συνειδητά και αργά.

ΑΣ ΑΛΛΑΞΟΥΜΕ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΠΟΥ ΒΛΕΠΟΥΜΕ ΤΑ ΜΩΡΑ

Αξιοποιώντας τις αρχές και τα εργαλεία της μεθόδου Μοντεσσόρι, οι καταξιωμένες παιδαγωγοί Simone Davies και Junnifa Uzodike μάς βοηθούν να κατανοήσουμε τις ανάγκες του μωρού, να το βοηθήσουμε στην ανάπτυξή του και να δημιουργήσουμε τις βάσεις για μια υγιή σχέση που θα μας συντροφεύει μια ζωή. Με εκατοντάδες συμβουλές και παραδείγματα, φωτογραφικό υλικό και χρήσιμους πίνακες, θα μάθετε πώς:

- **Να προετοιμαστείτε για τον γονεϊκό ρόλο** σωματικά, συναισθηματικά και πνευματικά
- **Να παρατηρείτε το μωρό σας** για να καταλαβαίνετε τις πραγματικές του ανάγκες, χωρίς άγχος και προκαταλήψεις
- **Να διαμορφώσετε κατάλληλα το σπίτι σας**, ώστε να υπάρχουν χώροι στους οποίους τίποτα δεν απαγορεύεται
- **Να οργανώσετε μοντεσσοριανές δραστηριότητες** που ενισχύουν τη γλωσσική και κινητική εξέλιξη του μωρού με σεβασμό στον δικό του ρυθμό ανάπτυξης
- **Να βοηθήσετε το μωρό να νιώθει ασφάλεια και αυτοπεποίθηση.**

ISBN:978-618-03-2642-0

9 786180 326420

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 82642

metaixmio.gr